

**лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів
з поліпшення санітарного стану лісів по Коростенському надлісництву філії
«Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України"**

м. Коростень Житомирська обл.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Загальна обстежена площа по Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 163.0 га. По причинах призначення заходів (за переважаючим шкідником/хворобою) в загальному по надлісництву:

- малий та великий соснові лубоїди, златки	91.9 га
- буревій	50.2 га
- стовбурові гнилі, трутовики (соснова губка)	19.3 га
- короїд типограф	1.3 га
- лісова пожежа	0.3 га

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Переважаючою причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на СЗ провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та шести зубий короїд (*Ips sexdentatus*). В наявності дерева V-ї та VI-ї категорій стану групового розміщення (групи невеликі до 3 - 4 дерев). Також є дерева IV категорії стану зі слідами заселення стовбуровими шкідниками (вхідні та вихідні льотні отвори, бурова мука, під корою характерні для даних видів ходи на звалених деревах). Під деревами сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 2 штук до 6 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються пошкодженням від слабкого (до 5%) до середнього ступенів пошкодження (до 10%). В наявності також сухостійні дерева, в переважній більшості поодинокого та групового розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Ялинові насадження та насадження в складі яких є ялина європейська (ЯЛЕ) пошкоджені короїдом типографом слабкого ступеню (до 5%). Характер всихання – поодинокий та груповий. Деревя V – VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників з родини златок, а дерева IV та частково III категорій стану характеризуються наявністю вхідних та вихідних льотних отворів короїда типографа, про що свідчать смоляні потьoki на стовбурах дерев.

Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Деревя сосни V - VI категорій стану відпрацьовані личинками та імаго малого та великого соснових лубоїдів, а IV і частково III - заселені ними.

Другорядні листяні породи дерев, які є в складі насаджень, а також ті які зустрічаються поодинокі вражені трутовиками, які викликають стовбурові гнилі осики (ОС), берези повислої (БП) та вільхи чорної (ВЛЧ): дерева берези повислої пошкоджені трутовиком справжнім (*Fomes fomentarius*) та бактеріальною водянюкою, дерева осики від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) трутовиком променевим (*Inonotus radiatus*) та вільховою златкою (*Dicercia alni*). Трутові гриби заражають дерева базидіоспорами через обламні гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон.

Насадження в Пилипівському лісництві пошкоджені стихійним лихом (буревій 2025 року), внаслідок чого утворилася значна кількість буреломних та вітровальних дерев, дерев зі зламаними стовбурами, з нахилом стовбура більше 30 градусів, з підірваною кореневою системою, відламанною кроною та її частин, тощо, характеризуються змішаним характером пошкодження – переважно групового та куртинного характеру. Дерев заселені або відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників: малим та великим сосновими лубоїдами, шести зубчастим короїдом, соновими златками, малий дубовий вусач, бронзова златка та зелена вузькотіла златка.

Причиною погіршення санітарного стану на частині таксаційного виділу в Березівському лісництві (кв.19 вид.19(1) на пл.0.3 га) є пошкодження дерев лісовою пожежею, акт про пожежу від 22.04.2025 р. середнього ступеню, які заселені або відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників. Характер розподілу сухостійних та всихаючих дерев груповий. Висота нагарів на стовбурах від 0.5 м до 1.5 м, обпал кореневої шийки (з відмиранням камбію) більше 3/4 периметра. На частині дерев сосни хвоя відсутня, на поодиноких сильно ослаблених пожежею стала жовто-зеленою або вже рудою. Дерев СЗ відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників, переважаючим видом яких є малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, додатково личинками соснових вусачів, шести зубчастого короїда в сильному ступені. Відбувається відшарування кори на стовбурах. В подальшому в насадженнях пошкоджених лісовою пожежею є висока імовірність подальшого відпаду дерев.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом стовбура більше 30 градусів.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження стовбурових шкідників та хвороб лісу і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 555 від 27 липня 1995 року (далі Правила), рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 163.0 га у 2026 році.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року (станом на 01.01.2019 року) по ДП «Житомирське лісове господарство», представлено для лісопатологічного обстеження.

Примітка: *відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проведені силами лісової охорони філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки завершені, ділянки остовповані та відмежовані в натурі..*

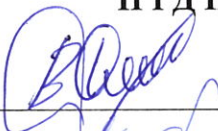
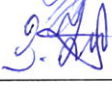
ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України, скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центральним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки з поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати або переробляти одночасно із заготівлею, для недопущення розвитку осередків стовбурових шкідників.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центральному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 4-й - Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" "ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ:

	Віталій СТЕГНЯК
	Катерина БАХТІНА
	Тарас ЯРОЦЬКИЙ
	Іван ЗАСІМЧУК
	Віталій РОЖАНСЬКИЙ
	Андрій ЗАХАРЧУК
	Іван АВРАМЕНКО
	Валерій ІЩУК